

Аналіз показників змагальної діяльності дзюдоїстів легких вагових категорій під час чемпіонату світу серед дорослих 2021 рокуЧертов І.І.¹, Бойченко Н.В.², Оганов К.А.²Національний університет «Одеська юридична академія»¹Харківська державна академія фізичної культури²

Анотація. Мета: здійснити аналіз показників змагальної діяльності дзюдоїстів легких вагових категорій під час чемпіонату світу серед дорослих 2021 року. **Матеріал і методи.** Під час роботи застосовувалися наступні методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; хронометрування; аналіз протоколів і відеозаписів сутичок висококваліфікованих дзюдоїстів вагових категорій до 60 та 66 кг; методи математичної статистики. Було проаналізовано 49 сутичок дзюдоїстів вагової категорії до 60 кг та 61 сутичка вагової категорії до 66 кг під час проведення чемпіонату світу з дзюдо серед дорослих 2021 (Угорщина, Будапешт). **Результати:** аналіз отриманих зауважень висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій показує, що найбільше зауважень спортсмени отримали за не ведення боротьби (до 60 кг - 35 %; до 66 кг - 36 %), уникнення захвату (до 60 кг - 21 %; до 66 кг - 27 %), застосування хибних атак (до 60 кг - 16 %; до 66 кг - 13 %) та за боротьбу в захисній позиції (до 60 кг - 4 %; до 66 кг - 6 %). Аналіз технічних дій висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій дозволив виявити загальну кількість результативних дій. Так, в ваговій категорії до 60 кг спортсмени виконали 59 результативних технічних дій, серед яких 48 (81 %) в стійці та 11 (19 %) в положенні партер та лежачи. Причому, у стійці 36 (75 %) дій оцінені судьями на «Вазарі», а 12 (25 %) на «Іпон». В положенні партер та лежачи – 3 (27 %) на «Вазарі», 8 (73 %) на «Іпон». У ваговій категорії до 66 кг спортсменами виконано 57 результативних технічних дій, серед яких 50 (87 %) в стійці і 7 (13 %) в положенні партер та лежачи. 38 (76 %) дій у стійці оцінено судьями на «Вазарі», 12 (24 %) на «Іпон». В положенні партер та лежачи – 1 (14 %) на «Вазарі», 6 (86 %) на «Іпон». Також, виявлено основні результативні технічні дії, які найчастіше застосовуються спортсменами в стійці, положенні партер та лежачи. Так, у спортсменів вагової категорії до 60 кг це: кидок через спину з колін (19 %), відхват (11 %), підхват зсередини (11 %), виведення з рівноваги штовханням назад (11 %), важіль ліктя (46 %), утримання зверху (36 %), утримання поперек (18 %). У ваговій категорії до 66 кг найбільш часто виконували такі результативні технічні дії: підхват зсередини (14 %), виведення з рівноваги штовханням назад (12 %), кидок через спину з колін, через груди прогином (8 %), утримання поперек, утримання зі сторони голови (29 %). **Висновки.** Встановлено, що спортсмени легких вагових категорій в більшості випадків ведуть розвідувальну боротьбу, застосовують захисні позиції, хибні атаки з метою ввіймати суперника на помилці. При проведенні сутички в такій манері вони найчастіше отримують зауваження за не ведення боротьби, уникнення захвату, застосування хибних атак та за боротьбу в захисній позиції. Виявлено, що боротьба спортсменів легких вагових категорій в основному відбувається в положенні стійка. Технічні дії в положенні партер та лежачі є більш результативними. Спортсменами двох вагових категорій найбільше застосовувались такі технічні дії в стійці: кидки через спину (з колін, захватом руки на плече), підхвати, зачепи, виведення з рівноваги штовханням назад. В положенні партер та лежачи спортсмени двох вагових категорій найбільше застосовували різні види утримань та важіль ліктя.

Ключові слова: дзюдо, спортсмени, змагальна діяльність, показники, висококваліфіковані, легкі вагові категорії.

Вступ. Аналіз змагальної діяльності спортсменів в різних вагових категоріях дає можливість більш індивідуально планувати тренувальний процес в дзюдо.

Аналіз і узагальнення науково-методичної літератури з різних видів боротьби показав, що дослідження показників змагальної діяльності борців різних вагових категорій досить актуальне (Коптев, 2012; Тропин, Луданов, & Галашко, 2020). Широко вивчалась технічна підготовка та техніко-тактичні показники дзюдоїстів різних вагових категорій в умовах змагальних сутичок (Кондаков, 2019; Кондаков, & Дроздецкая, 2016). Особливу увагу привертає моделювання змагальної діяльності дзюдоїстів різних вагових категорій, створення модельних характеристик техніко-тактичної підготовленості борців різних вагових категорій (Кондаков, Коноваленко, & Рыжаков, 2017; Тропин, Коробейников, Шацких, Коробейникова, & Воронцов, 2019). Деякими авторами досліджувалась взаємодія показників підготовленості та змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїстів у ваговій категорії до 60 кг, досліджувались морфологічні особливості дзюдоїстів легких і середніх вагових категорій різної кваліфікації (Завьялов, & Коптев, 2018; Немцев, Элипханов, Доронина, & Немцева, 2015). Також, проводилось дослідження показників змагальної діяльності дзюдоїсток високої кваліфікації легких вагових категорій та спортсменок до 57 кг (Бойченко, Чертов, Пирог, & Алексєєв, 2020; Чертов, Бойченко, Зантараєва, & Мирошніченко, 2021; Мельник, Мельник, Стицун, & Стыцун, 2017).

Таким чином, дослідження змагальної діяльності в легких вагових категоріях є досить актуальним напрямком в сучасному дзюдо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Дослідження проводилося відповідно до теми науково-дослідної роботи ХДАФК

«Оптимізація тренувального процесу в єдиноборствах» (номер державної реєстрації 0121U112873).

Мета дослідження – здійснити аналіз показників змагальної діяльності дзюдоїстів легких вагових категорій під час чемпіонату світу серед дорослих 2021 року.

Матеріали та методи дослідження. Під час роботи застосовувалися наступні методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; хронометрування; аналіз протоколів і відеозаписів сутичок висококваліфікованих дзюдоїстів вагових категорій до 60 та 66 кг; методи математичної статистики. Було проаналізовано 49 сутичок дзюдоїстів вагової категорії до 60 кг та 61 сутичка вагової категорії до 66 кг під час проведення чемпіонату світу з дзюдо серед дорослих 2021 (Угорщина, Будапешт). Фіксувались наступні показники: медальний залік країн-учасниць; медальний залік країн-учасниць в вагових категоріях до 60 та 66 кг; кількість отриманих зауважень; кількість технічних дій в стійці та в партері. Вираховувався відсоток від загальної кількості зауважень та технічних дій.

Результати дослідження та їх обговорення. У чемпіонаті світу з дзюдо серед дорослих 2021 (Угорщина, Будапешт) приймали участь спортсмени з 5 континентів та 118 країн. Загальна кількість спортсменів 661, серед яких 383 чоловіків та 278 жінок. У ваговій категорії до 60 кг за призові місця боролись 46 спортсменів, до 66 кг 58 спортсменів.

Аналіз результатів виступів спортсменів у медальному заліку представлений в таблиці 1. Так, в загальному заліку лідерами є такі країни як Японія, Грузія, Іспанія. У ваговій категорії до 60 кг лідерами стали спортсмени з RJF, Казахстану, Азербайджану та Іспанії. У ваговій категорії до 66 кг спортсмени з Японії, Італії, RJF, Монголії (табл. 2).

Таблиця 1

Загальний медальний залік країн-учасниць чемпіонату світу серед дорослих 2021 року (Угорщина, Будапешт)

Країна	Кількість медалей			Загальна кількість медалей
	Золото	Срібло	Бронза	
Японія	5	4	2	11
Грузія	1	1	2	4
Іспанія	1	1	2	4
RJF	1	1	1	3
Франція	1	1	0	2

Таблиця 2

Медальний залік країн-учасниць в вагових категоріях до 60 та 66 кг на чемпіонаті світу серед дорослих 2021 року (Угорщина, Будапешт)

Країна	Зайняте місце		Загальна кількість медалей
	До 60 кг	До 66 кг	
RJF	1	3	2
Японія	-	1	1
Казахстан	2	-	1
Азербайджан	3	-	1
Монголія	-	3	1
Італія	-	2	1
Іспанія	3	-	1

Аналіз отриманих зауважень висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій показує, що найбільше зауважень спортсмени отримали за не ведення боротьби (до 60 кг - 35 %; до 66 кг

- 36 %), уникнення захвату (до 60 кг - 21 %; до 66 кг - 27 %), застосування хибних атак (до 60 кг - 16 %; до 66 кг - 13 %) та за боротьбу в захисній позиції (до 60 кг - 4 %; до 66 кг - 6 %).

Таблиця 3

Аналіз отриманих зауважень висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових на чемпіонаті світу серед дорослих 2021 року (Угорщина, Будапешт)

N	Вид зауваження	Кількість зауважень			
		До 60 кг (49 сутічок)	% від загальної кількості зауважень	До 66 кг (61 сутічка)	% від загальної кількості зауважень
1	Уникнення захвату	21	21	38	27
2	Не ведення боротьби	35	35	51	36
3	Хибна атака	16	16	18	13
4	Захисна позиція	4	4	9	6
5	Вихід за межі робочої зони	5	5	5	3,5
6	Захоплення за штани	5	5	5	3,5
7	Захоплення за кінці рукавів	8	8	4	3
8	Пальці в рукаві	1	1	5	3,5
9	Однобічне захоплення	1	1	3	2
10	Заборонений вхід в стійці	1	1	2	1,5
11	Захоплення за пояс	1	1	1	0,5
12	Блокування ніг зсередини	-	-	1	0,5
13	Стягування вниз	1	1	-	-
14	Захоплення за пальці	1	1	-	-
Всього		100	100	142	100

Такий високий відсоток можна пояснити тим, що спортсмени в більшості випадків ведуть розвідувальну боротьбу, застосовують захисні позиції, хибні атаки з метою ввіймати суперника на помилці.

Аналіз технічних дій висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій дозволив виявити загальну кількість результативних дій

(табл. 4). Так, в ваговій категорії до 60 кг спортсмени виконали 59 результативних технічних дій, серед яких 48 (81 %) в стійці та 11 (19 %) в положенні партер та лежачи. Причому, у стійці 36 (75 %) дій оцінені судьями на «Вазарі», а 12 (25 %) на «Іпон». В положенні партер та лежачи – 3 (27 %) на «Вазарі», 8 (73 %) на «Іпон».

Таблиця 4

Аналіз технічних дій в стійці висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових на чемпіонаті світу серед дорослих 2021 року (Угорщина, Будапешт)

Технічна дія	до 60 кг				до 66 кг			
	Результативні дії		всього	% від загальної кількості т/д	Результативні Дії		всього	% від загальної кількості т/д
	I	W			I	W		
Стілка (кидки)								
Через спину з колін	2	7	9	19	1	3	4	8
Відхвват	3	2	5	11	-	-	-	-
Підхвват зсередини	1	4	5	11	1	6	7	14
Підхвват під дві ноги	-	-	-	-	1	1	2	4
Підхвватом с захватом руки під плече	1	-	1	2	-	1	1	2
Виведення з рівноваги штовханням назад	2	3	5	11	1	5	6	12
З упором стопи в живіт	-	2	2	4	-	2	2	4
З упором гомілки в стегно	-	-	-	-	-	2	2	4
Підсікання під п'яту ззовні	1	2	3	6	1	2	3	6
Бокове підсікання під ногу, яка виставлена	-	-	-	-	-	2	2	4
Підсікання зсередини	-	1	1	2	1	-	1	2
Підсікання під р/н п'яту з падінням	-	-	-	-	-	1	1	2
Через груди прогином	-	1	1	2	1	3	4	8
Через спину захватом руки на плече	1	2	3	6	1	-	1	2
Передня підніжка на п'яті з падінням	1	-	1	2	1	1	2	4
Через плечі	-	1	1	2	-	1	1	2
Зачіп зсередини	-	4	4	8	-	2	2	4
Зачіп зовні р/н	-	-	-	-	1	2	3	6
Бокова підніжка на п'яті	-	2	2	4	-	-	-	-
Підніжка на п'яті з падінням	-	1	1	2	2	-	2	4
Виведення з рівноваги скручуванням	-	1	1	2	-	1	1	2
Контрприйом від підхвату зсередини	-	2	2	4	-	1	1	2
Через стегно	-	-	-	-	-	2	2	4
Контрприйом від бокового підсікання	-	1	1	2	-	-	-	-
Всього	12	36	48	100	12	38	50	100

Примітка: I- іпон; W – вазарі; р/н – різнойменну ногу

Аналіз технічних дій в партері, положенні лежачи висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових на чемпіонаті світу серед дорослих 2021 року (Угорщина, Будапешт)

Технічна дія	до 60 кг				до 66 кг			
	Результативні дії		всього	% від загальної кількості т/д	Результативні Дії		всього	% від загальної кількості т/д
	I	W			I	W		
Утримання зверху	1	3	4	36	-	-	-	-
Утримання поперек	2	-	2	18	2	-	2	29
Утримання зі сторони голови	-	-	-	-	2	-	2	29
Зворотне утримання збоку	-	-	-	-	-	1	1	14
Удушливий	-	-	-	-	1	-	1	14
Важіль ліктя	5	-	5	46	1	-	1	14
Всього партер, положення лежачи	8	3	11	100	6	1	7	100

Примітка: I - іпон; W – вазарі

У ваговій категорії до 66 кг спортсменами виконано 57 результативних технічних дій, серед яких 50 (87 %) в стійці і 7 (13 %) в положенні партер та лежачи. 38 (76 %) дій у стійці оцінено судьями на «Вазарі», 12 (24 %) на «Іпон». В положенні партер та лежачи – 1 (14 %) на «Вазарі», 6 (86 %) на «Іпон». Отримані дані показують, що боротьба спортсменів легких вагових категорій в основному відбувається в положенні стійка. Технічні дії в положенні партер та лежачи є більш результативними.

Також, аналіз дозволив виділити основні результативні технічні дії, які найчастіше застосовуються спортсменами в стійці, положенні партер та лежачи. Так, у спортсменів вагової категорії до 60 кг це: кидок через спину з колін (19 %), відхват (11 %), підхват зсередини (11 %), виведення з рівноваги штовханням назад (11 %), важіль ліктя (46 %), утримання зверху (36 %), утримання поперек (18 %). У ваговій категорії до 66 кг найбільш часто виконували такі результативні технічні дії: підхват зсередини (14 %), виведення з рівноваги штовханням назад (12 %), кидок через спину з колін, через груди прогином (8 %), утримання поперек, утримання зі сторони голови (29 %).

Більш детальний аналіз показав, що спортсменами двох вагових категорій найбільше застосовувались такі технічні

дії в стійці: кидки через спину (з колін, захватом руки на плече), підхвати, зачепи, виведення з рівноваги штовханням назад. В положенні партер та лежачи спортсмени двох вагових категорій найбільше застосовували різні види утримань та важіль ліктя.

Висновки.

Аналіз результатів виступів спортсменів у медальному заліку представлений показав, що загальному заліку лідерами є такі країни як Японія, Грузія, Іспанія. У ваговій категорії до 60 кг лідерами стали спортсмени з RJF, Казахстану, Азербайджану та Іспанії. У ваговій категорії до 66 кг спортсмени з Японії, Італії, RJF, Монголії. Отже лідерами на світовій арені залишається Японія.

Встановлено, що спортсмени легких вагових категорій в більшості випадків ведуть розвідувальну боротьбу, застосовують захисні позиції, хибні атаки з метою впіймати суперника на помилці. При проведенні сутички в такій манері вони найчастіше отримують зауваження за не ведення боротьби, уникнення захвату, застосування хибних атак та за боротьбу в захисній позиції. Виявлено, що боротьба спортсменів легких вагових категорій в основному відбувається в положенні стійка.

Технічні дії в положенні партер та лежачі є більш результативними.

Спортсменами двох вагових категорій найбільше застосовувались такі технічні дії в стійці: кидки через спину (з колін, захватом руки на плече), підхвати, зачепи, виведення з рівноваги штовханням назад. В положенні партер та лежачи спортсмени двох вагових категорій найбільше застосовували різні види утримань та важіль ліктя.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку будуть спрямовані на аналіз показників змагальної діяльності учасників Олімпійських ігор в Токіо 2020 з дзюдо.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Бойченко, Н.В., Чертов, І.І., Пирог, Ю.А., & Алексєєв, А.Ф. (2020). Аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїсток легких вагових категорій. *Єдиноборства*, 3(17), 4-12.
- Завьялов, А.І., & Коптев, О.В. (2018). Взаимодействие показателей подготовленности и соревновательной деятельности высококвалифицированных дзюдоистов Кыргызстана (на примере весовой категории до 60 кг). *Вестник физической культуры и спорта*, (4), 25-30.
- Кондаков, А.М. (2019). Техническая подготовленность квалифицированных дзюдоистов различных весовых категорий. *Аспекты технической подготовки спортсменов*, 4, 65-69.
- Кондаков, А.М., & Дроздецкая, О.А. (2016). Отдельные показатели технико-тактической подготовленности дзюдоистов различных весовых категорий в условиях соревновательных поединков. *Научные труды Сибирского государственного университета физической культуры и спорта*, 18-19.
- Кондаков, А.М., Коноваленко, Ю.Г., & Рыжаков, П.А. (2017). Моделирование поединков в подготовке дзюдоистов различных весовых категорий. *Известия Тульского государственного университета. Физическая культура. Спорт*, (2), 149-154.
- Коптев, О.В. (2012). Оценка соревновательной деятельности высококвалифицированных дзюдоистов средних и тяжелых весовых категорий. *Вестник Кыргызско-Российского Славянского университета*, 12(8), 174-177.
- Мельник, В., Мельник, В., Стицун, І., & Стыцун, І. (2017). Особливості змагальної діяльності дзюдоїсток високої кваліфікації вагової категорії до 57 кг. *Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування*, 36-38.
- Немцев, О.Б., Элипханов, С.Б., Доронина, Н.В., & Немцева, Н.А. (2015). Морфологические особенности российских дзюдоистов лёгких и средних весовых категорий разной квалификации. *Ученые записки университета им. ПФ Лесгафта*, (7 (125)), 141-145.
- Тропин, Ю.Н., Луданов, К.В., & Галашко, М.Н. (2020). Показатели соревновательной деятельности высококвалифицированных борцов различных весовых категорий. *Єдиноборства*, 2(16), 61-73.
- Тропин, Ю., Коробейников, Г., Шацких, В., Коробейникова, Л., & Воронцов, А. (2019). Модельные характеристики технико-тактической подготовленности борцов высокой квалификации греко-римского стиля различных весовых категорий. *Наука в олимпийском спорте*, (2), 29-35.
- Чертов, І.І., Бойченко, Н.В., Зантарая, Г.М., & Мирошниченко, Є.С. (2021). Аналіз показників змагальної діяльності лідируючих дзюдоїсток вагової категорії до 52 кг. *Єдиноборства*, 1(19), 69-78.

Стаття надійшла до редакції: 08.09.2021 р.

Опубліковано: 01.11.2021 р.

Аннотация. *Чертов И.И., Бойченко Н.В., Оганов К.А. Анализ соревновательной деятельности дзюдоистов легких весовых категорий во время чемпионата мира среди взрослых 2021 года. Цель:* провести анализ показателей соревновательной деятельности дзюдоистов легких весовых категорий во время чемпионата мира среди взрослых 2021 года. **Материал и методы.** *Во время работы применялись следующие методы исследования: анализ и обобщение научно-методической литературы; хронометрирование; анализ протоколов и видеозаписей поединков высококвалифицированных дзюдоистов весовых категорий до 60 и 66 кг, методы математической статистики. Было проанализировано 49 поединков дзюдоистов весовой категории до 60 кг и 61 поединок весовой категории до 66 кг во время проведения чемпионата мира по дзюдо среди взрослых 2021 (Венгрия, Будапешт). Результаты:* анализ полученных замечаний высококвалифицированных дзюдоистов легких весовых категорий показывает, что больше всего замечаний спортсмены получили за не ведение борьбы (до 60 кг – 35 %; до 66 кг – 36 %), за избежание захвата (до 60 кг – 21 %, до 66 кг – 27 %), применение ложных атак (до 60 кг – 16 %, до 66 кг – 13 %) и за борьбу в защитной позиции (до 60 кг – 4 %, до 66 кг – 6 %). Анализ технических действий высококвалифицированных дзюдоистов легких весовых категорий позволил выявить общее количество результативных действий. Так, в весовой категории до 60 кг спортсмены выполнили 59 результативных технических действий, среди которых 48 (81 %) в стойке и 11 (19 %) в положении партер и лежа. Причем, в стойке 36 (75 %) действий оценены судьями на «Вазари», а 12 (25 %) на «иппон». В положении партер и лежа - 3 (27 %) на «Вазари», 8 (73 %) на «иппон». В весовой категории до 66 кг спортсменами выполнено 57 результативных технических действий, среди которых 50 (87 %) в стойке и 7 (13 %) в положении партер и лежа. 38 (76%) действий в стойке оценен судьями на «Вазари», 12 (24 %) на «иппон». В положении партер и лежа - 1 (14 %) на «Вазари», 6 (86 %) на «иппон». Также, выявлены основные результативные технические действия, которые чаще всего применяются спортсменами в стойке, положении партер и лежа. Так, у спортсменов весовой категории до 60 кг это: бросок через спину с колен (19 %), отхват (11 %), подхват изнутри (11 %), выведение из равновесия толчком назад (11%), рычаг локтя (46 %), удержание сверху (36 %), удержание поперек (18 %). В весовой категории до 66 кг наиболее часто выполняли такие результативные технические действия подхват изнутри (14 %), выведение из равновесия толчком назад (12 %), бросок через спину с колен, через грудь прогибом (8 %), удержание поперек, удержание со стороны головы (29 %). **Выводы.** Установлено, что спортсмены легких весовых категорий в большинстве случаев ведут разведывательную борьбу, применяют защитные позиции, ложные атаки с целью поймать соперника на ошибке. При проведении поединков в такой манере они чаще всего получают замечания по не ведению борьбы, избеганию захвата, применение ложных атак и за борьбу в защитной позиции. Выявлено, что борьба спортсменов легких весовых категорий в основном происходит в положении стойка. Технические действия в положении партер и лежа более результативные. Спортсменами двух весовых категорий больше применялись такие технические действия в стойке: броски через спину (с колен, захватом руки на плечо), подхваты, зацепы, выведение из равновесия толчком назад. В положении партер и лежа спортсмены двух весовых категорий больше применяли различные виды удержаний и рычаг локтя.

Ключевые слова: *дзюдо, спортсмены, соревновательная деятельность, показатели, высококвалифицированные, легкие весовые категории.*

Abstract. Chertov I., Boychenko N., Ohanov K. *Analysis of the competitive activity of judokas in light weight categories during the World Championship among adults in 2021.*

Purpose: to analyze the indicators of the competitive activity of judokas in light weight categories during the World Championship among adults in 2021. **Material and methods.** During the work, the following research methods were used: analysis and generalization of scientific and methodological literature; timing; analysis of protocols and video recordings of fights of highly qualified judokas in weight categories up to 60 and 66 kg, methods of mathematical statistics. 49 fights of judoists in the weight category up to 60 kg and 61 fights in the weight category up to 66 kg during the World Judo Championship among adults 2021 (Hungary, Budapest) were analyzed.

Results: the analysis of the received comments of highly qualified judokas of light weight categories shows that most of the comments were received by the athletes for not wrestling (up to 60 kg – 35 %; up to 66 kg – 36 %), for avoiding capture (up to 60 kg – 21 %, up to 66 kg – 27 %), the use of false attacks (up to 60 kg – 16 %, up to 66 kg – 13 %) and for fighting in a defensive position (up to 60 kg – 4 %, up to 66 kg – 6 %). The analysis of technical actions of highly qualified judokas of light weight categories made it possible to reveal the total number of effective actions. So, in the weight category up to 60 kg, athletes performed 59 effective technical actions, including 48 (81 %) in a standing position and 11 (19 %) in a parterre and lying position. Moreover, in the stand, 36 (75 %) actions were assessed by the judges for «Vasari», and 12 (25 %) for «Ippon». In the parterre and lying position - 3 (27 %) for «Vasari», 8 (73 %) for «Ippon». In the weight category up to 66 kg, athletes performed 57 effective technical actions, including 50 (87 %) in a standing position and 7 (13%) in a parterre and lying position. 38 (76 %) actions in a standing position were assessed by the judges for «Vasari», 12 (24 %) for «Ippon». In the parterre and lying position - 1 (14 %) for «Vasari», 6 (86 %) for «Ippon». Also, the main effective technical actions were identified, which are most often used by athletes in a standing position, a parterre position and lying down. So, for athletes in the weight category up to 60 kg, these are: throw over the back from their knees (19 %), grab (11 %), grab from the inside (11 %), unbalance by pushing back (11 %), elbow lever (46 %), hold on top (36 %), hold across (18 %). In the weight category up to 66 kg, the most often performed such effective technical actions were pick-up from the inside (14 %), unbalance with a push back (12 %), throw over the back from the knees, through the chest with a deflection (8 %), hold across, hold from the side heads (29 %). **Conclusions.** It has been established that athletes of light weight categories in most cases conduct reconnaissance battles, use defensive positions, false attacks in order to catch an opponent on a mistake. When conducting fights in this manner, they most often receive comments on not fighting, avoiding capture, using false attacks and for fighting in a defensive position. It was revealed that the struggle of athletes of light weight categories mainly takes place in the standing position. Technical actions in the parterre position and lying are more effective. Sportsmen of two weight categories used the following technical actions in a standing position more: throws over the back (from the knees, grabbing an arm on the shoulder), grabs, holds, unbalance by pushing back. In the parterre position and lying position, athletes of two weight categories used different types of holdings and the elbow lever more.

Keywords: judo, athletes, competitive activity, indicators, highly qualified, light weight categories.

References

- Boychenko, N. V., Chertov, I. I., Pyrog, Ju. A., & Aleksjejev, A. F. (2020). Analiz pokaznykiv zmagal'noi' dijal'nosti vysokokvalifikovanyh dzjudoi'stok legkyh vagovyh kategorij. *Jedynoborstva*, 3(17), 4-12.
- Zav'jalov, A. I., & Koptev, O. V. (2018). Vzaimodejstvie pokazatelej podgotovlennosti i sorevnovatel'noj dejatel'nosti vysokokvalificirovannyh dzjudoistov Kyrgyzstana (na primere vesovoj kategorii do 60 kg). *Vestnik fizicheskoy kul'tury i sporta*, (4), 25-30.
- Kondakov, A. M. (2019). Tehnicheskaja podgotovlennost' kvalificirovannyh dzjudoistov razlichnyh

- vesovyh kategorij. *Aspekty tehnicheskoj podgotovki sportsmenov*, 4, 65-69.
- Kondakov, A. M., & Drozdeckaja, O. A. (2016). Otdel'nye pokazateli tehniko-takticheskoy podgotovlennosti dzjudoistov razlichnyh vesovyh kategorij v uslovijah sorevnovatel'nyh poedinkov. *Nauchnye trudy Sibirskogo gosudarstvennogo universiteta fizicheskoy kul'tury i sporta*, 18-19.
- Kondakov, A. M., Konovalenko, Ju. G., & Ryzhakov, P. A. (2017). Modelirovanie poedinkov v podgotovke dzjudoistov razlichnyh vesovyh kategorij. *Izvestija Tul'skogo gosudarstvennogo universiteta. Fizicheskaja kul'tura. Sport*, (2), 149-154.
- Koptev, O. V. (2012). Ocenka sorevnovatel'noj dejatel'nosti vysokokvalificirovannyh dzjudoistov srednih i tjazhelyh vesovyh kategorij. *Vestnik Kyrgyzsko-Rossijskogo Slavjanskogo universiteta*, 12(8), 174-177.
- Mel'nyk, V., Mel'nyk, V., Stycun, I., & Стыцун, Y. (2017). Osoblyvosti zmagal'noi' dijal'nosti dzjudoistov vysokoi' kvalifikacii' vagovoi' kategorii' do 57 kg. *Aktual'ni problemy fizychnogo vyhovannja ta metodyky sportyvnoho trenuvannja*, 36-38.
- Nemcev, O. B., Jeliphanov, S. B., Doronina, N. V., & Nemceva, N. A. (2015). Morfologicheskie osobennosti rossijskikh dzjudoistov ljogkih i srednih vesovyh kategorij raznoj kvalifikacii. *Uchenye zapiski universiteta im. PF Lesgafta*, (7 (125)). 141-145.
- Tropin, Ju. N., Ludanov, K. V., & Galashko, M. N. (2020). Pokazateli sorevnovatel'noj dejatel'nosti vysokokvalificirovannyh borcov razlichnyh vesovyh kategorij. *Edinoborstva*, 2(16), 61-73.
- Tropin, Ju., Korobejnikov, G., Shackih, V., Korobejnikova, L., & Voroncov, A. (2019). Model'nye charakteristiki tehniko-takticheskoy podgotovlennosti borcov vysokoj kvalifikacii grekorimskogo stilja razlichnyh vesovyh kategorij. *Nauka v olimpijskom sporte*, (2), 29-35.
- Chertov, I. I., Boychenko, N. V., Zantaraja, G. M., & Myroshnychenko, Je. S. (2021). Analiz pokaznykiv zmagal'noi' dijal'nosti lidyrujuchyh dzjudoistov vagovoi' kategorii' do 52 kg. *Jedynoborstva*, 1(19), 69-78.

Відомості про авторів / Information about the Authors:

Чертов Іван Іванович: доцент кафедри фізичного виховання, заслужений тренер України з дзюдо; Національний університет «Одеська юридична академія»: вул. Піонерська, 9, м. Одеса, 65009, Україна.

Чертов Иван Иванович: доцент кафедри фізического виховання, заслужений тренер України по дзюдо; Национальный университет «Одесская юридическая академия»: ул. Пионерская, 9, г. Одесса, 65009, Украина.

Ivan Chertov: Associate Professor of the Department of Physical Education, Honored Judo Trainer of Ukraine; National University of «Odessa Law Academy»: str. Pionerskaya, 9, Odessa, 65009, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0002-8881-9269>

E-mail: chertov_ivan@ukr.net

Бойченко Наталя Валентинівна: к.фіз.вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Ключківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Бойченко Наталья Валентиновна: к.фіз.восп., доцент; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Ключковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Natalia Boychenko: PhD (Physical Education and Sport), Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya st., 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0003-4821-5900>

E-mail: natalya-meg@ukr.net

Оганов Карен Артурович: студент 4 курсу кафедри одноборств; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Ключківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Оганов Карен Артурович: студент 4 курсу кафедри єдиноборств; Харьковская государственная академия физической культуры: ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.

Karen Ohanov: 4th year student of the Department of Martial Arts; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya st., 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0003-0391-7570>

E-mail: oganovkaren34@gmail.com